

[Udenrigsministeren]

de uforpligtede lande med Sverige og Mexico i spidsen er hidtil gået ind for et totalforbud mod anvendelsen af denne våbenkategori, medens de større militære magter i både Øst og Vest har indtaget en yderst tilbageholdende position. I denne foreliggende konferencesituation fremstår det dansk-norske forslag som et sandsynligt kompromis mellem et absolut forbud og intet forbud overhovedet.

Under FN's 34. generalforsamling tilkendegav de nordiske lande – i øvrigt på dansk initiativ – fælles synspunkter vedrørende atomspretningsproblemet i et memorandum, der cirkuleredes som officielt FN-dokument. De nordiske lande fremhævede i dette dokument deres overbevisning om, at en eller flere staters udvikling og opnåelse af kerne-sprængningskapacitet ville skabe en alvorlig trussel mod verdenssamfundet som helhed.

Problemerne omkring konventionel nedrustning har hidtil spillet en meget beskeden rolle i behandlingen af nedrustningsspørgsmål inden for FN's rammer. Fra dansk side har vi gennem længere tid udfoldet bestræbelser i FN for at opnå tilslutning til, at disse problemer bliver sat på dagsordenen for de internationale nedrustningsdrøftelser. Det har foreløbig ført til, at spørgsmålet er blevet taget op til behandling i nedrustningskommissionen. Under de drøftelser, der for tiden foregår om nedrustningspolitikken, har vi fra dansk side leveret et bidrag til overvejelserne ved at fremlægge et arbejdsdokument til belysning af problemerne omkring og principperne for konventionel nedrustning. Nedrustningskommissionens drøftelser er endnu ikke afsluttede, men debatten har vist, at der er voksende tilslutning til det danske synspunkt om, at disse problemer i højere grad må indtages i den internationale nedrustningsdebat.

Ud fra det synspunkt, at det er af afgørende betydning at fastholde bestræbelserne for at bremse spredning af kernevåben til flere stater, er vi fra dansk side indstillet på at bidrage aktivt til drøftelser under den konference til gennemgang af traktaten til hindring af spredning af atomvåben, som skal afholdes i august-september i år. Som et resultat af et dansk-norsk samarbejde på embedsmands- og ekspertplan er der udarbejdet analyser af visse problemstillinger, der ventes at komme til at spille en central rolle under konferencen.

Under de givne forhold er der næppe tvivl om, at den brede dialog, der finder sted inden for FN og i nedrustningsudvalget i Genève, vil få stigende betydning. Disse drøftelser har jo ikke blot en side, der vender ud til Øst-Vestforholdet. De har også en Nord-Syd dimension, og det er klart positivt, at kredsen af uforpligtede stater i de senere år har vist en voksende interesse for de internationale nedrustningsbestræbelser. I den aktuelle situation, hvor det måske kan være vanskeligt for stormagterne at tage konstruktive initiativer, må det være en naturlig opgave for et land som Danmark at bidrage aktivt til denne internationale dialog, og det er vi indstillet på fortsat at gøre.

Gert Petersen (SF):

Jeg vil da godt takke udenrigsministeren for den nydelige oversigt, han her har givet over nedrustningsproblemerne. Så sparer jeg jo tid. Til gengæld kan jeg ikke rigtig takke ministeren for nogen dybtgående analyse af de selvsamme problemer, men der er også mange af dem, og ministeren skal vel hele vejen rundt, ellers tror vi, han har glemt nogle af dem, og det er ikke godt for en minister. Jeg skal ikke opfylde de samme krav, og jeg kan derfor koncentrere mig om nogle få hovedproblemer.

Trods ministerens omhu med at få nævnt det hele kunne man næsten tro, at han havde glemt et og andet i sin omtale af de danske nedrustningsinitiativer, men jeg kan bevidne, at det har han ikke. Beskedenheden er det mest påfaldende ved dansk nedrustningspolitik. Det hænger bl. a. sammen med, at man trods al mulig verbal erkendelse af situationens alvor nærer en rørende – man kunne fristes til at sige underdanig – tillid til sine store allierede. Derfor kan man ikke lide at skabe blæst om problemerne. Det går nok det hele.

Tag f. eks. SALT II-aftalen. Danmark håber på ratifikation, får vi at vide, og det går nok, for selv om USA har udsat ratifikationen, står spørgsmålet skam fortsat på senatets dagsorden, siger udenrigsministeren. Det sidste er vistnok endda teknisk forkert. Men det afgørende er, at situationen omkring SALT II bliver mere og mere katastrofal. Senest har udenrigsminister Muskie som et helt nyt træk gjort ratifikationen afhængig af